

Klimat- och
näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi,
kemikalier och strålning
KN2026/00593

Remissyttrande

Framställan med förenklingar och förbättringar i spårbarhets- systemet för farligt avfall och Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall

Sveriges Allmännyttas är bransch- och intresseorganisationen för 322 allmännyttiga kommunala och privata bostadsföretag, med tillsammans över 995 000 lägenheter. Vi bistår våra medlemmar så att de kan vara långsiktiga och konkurrenskraftiga aktörer på bostadsmarknaden. På så sätt bidrar vi gemensamt till en hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Sveriges Allmännyttas synpunkter

Sveriges Allmännyttas tillstyrker i huvudsak de föreslagna ändringarna och bedömer att de innebär flera välkomna förenklingar för verksamhetsutövare. Våra medlemsföretag har under lång tid upplevt betydande utmaningar med nuvarande regelverk och rapporteringskrav, och ser därför positivt på de föreslagna förändringarna.

Sveriges Allmännyttas anser dock att förenklingarna inte är tillräckliga och det finns behov av förtydliganden av förslagen.

Sveriges Allmännyttan anser att Naturvårdsverket behöver tillföras ytterligare resurser för att utveckla avfallsrapporteringssystemet utöver de anpassningar som krävs till följd av regeländringarna. En sådan utveckling är nödvändig för att hantera de praktiska utmaningar som finns med i dagens rapporteringssystem och för att uppnå verkliga administrativa förenklingar. Möjligheterna med digitalisering måste nyttjas, så att spårbarhet också är möjlig för alla i avfallskedjan (avfallsproducent, lämnare, transportör och mottagare), inte bara för tillsynsmyndigheterna.

Sveriges Allmännyttan bedömer att bland annat följande funktioner särskilt skulle bidra till att förenkla rapporteringen och öka spårbarheten:

- en användarportal där verksamhetsutövare kan få tillgång till egna rapporterade uppgifter samt följa avfallets väg genom avfallskedjan fram till mottagaren. Detta är möjligt redan idag att i realtid följa till exempel hur ett paket skickas.
- möjlighet att skapa transportanteckningar och därmed få ett identifikationsnummer direkt via avfallsregistrets portal. Uppgifterna överförs elektroniskt till nästa aktör i kedjan. Genom att kunna rapportera direkt samtidigt som uppgifterna går till nästa led gör det möjligt att effektivisera och minska administrationen betydligt.
- möjlighet att lagra och återanvända verksamhetsspecifika grunduppgifter och andra återkommande uppgifter som är specifika för verksamheter för att minska behovet av manuell registrering vid varje rapporteringstillfälle.

6.1.1 Anteckningsskyldighet och transportdokument ersätts med transportanteckning för den som transporterar eller lämnar ett farligt avfall

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget att slå ihop anteckning och transportdokument till en transportanteckning.

Sveriges allmännyttan anser dock att huvudansvaret för att transportanteckningen tas fram bör läggas på transportören. Ett gemensamt ansvar leder till oklarheter. Lämnarens ansvar är att lämna relevanta uppgifter vid beställning av transporten.

I förvaltningsverksamheter utförs hämtningen av professionella avfallsentreprenörer vilka har bättre kunskap om avfall. Avfallsutrymmet är oftast obemannat och avfallsentreprenören har då egna nycklar till avfallsutrymmet.

Sveriges Allmännyttan anser dock att förslaget om att transportören och avfallslämnaren ska ha ett gemensamt ansvar för att upprätta transportanteckningen riskerar att skapa otydlighet kring ansvarsfördelningen vid felaktig rapportering och om uppgifterna måste korrigeras i efterhand. Detta borde kunna lösas genom att avfallsregistret kompletteras med en digital funktion där avfallslämnaren kan bekräfta transportanteckningens uppgifter.

Sveriges Allmännyttan anser att det i transportanteckningen ska anges en uppskattad vikt, eftersom lämnaren ofta saknar möjlighet att fastställa avfallets faktiska vikt. Fastighetsägare och andra lämnare har exempelvis normalt inte tillgång till den utrustning som krävs för att väga avfallet.

6.1.2 Den som tar emot farligt avfall ska ta fram en mottagaranteckning

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget.

Sveriges Allmännyttan anser dock att lämnare och avfallsproducent ska få en mottagningsbekräftelse på att avfallet är mottaget på rätt plats och få aviseringar om eventuella avvikelser. Spårbarheten i det föreslagna systemet bygger på att tillsynsmyndigheterna ska kunna spåra avfallet. Detta borde också gälla lämnare och avfallproducent.

6.1.3 Identifikationsnummer för en transport införs

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget att det behövs en ett unikt ID som följer avfallet hela vägen från lämnare till mottagare.

Sveriges Allmännyttan anser dock att den föreslagna hanteringen innebär ett problem för spårbarheten. Det unika ID-numret kan inte anges i den ursprungliga transportanteckningen när den upprättas före transporten, eftersom numret tilldelas först när transportanteckningen har rapporterats till avfallsregistret. Lämnaren eller transportören har därefter fem dagar på sig att vidarebefordra ID-numret till mottagaren, som i sin tur ska koppla det till mottagaranteckningen. Detta skapar en onödig risk för att kopplingen mellan transportanteckningen och mottagaranteckningen går förlorad eller blir felaktig.

Sveriges Allmännyttan föreslår att för att lösa problematiken med avfalls-ID att transportanteckningen ska kunna göras direkt avfallsregistret och därmed tillföras ett identifikationsnummer direkt som sedan i en digital kedja överförs till mottagaren som därefter skapar en mottagaranteckning.

6.1.6 Förenklingar för service-, installations- och underhållsverksamheter eller annan serviceverksamhet

Vid transport av mindre mängder *eget* farligt avfall inom mobil service-, installations-, underhållsverksamhet eller annan serviceverksamhet ska transportanteckning inte krävas förrän avfallet transporteras från verksamhetens ordinarie lagringsplats.

Sveriges Allmännyttas tillstyrker förslaget men anser att det behöver förtydligas vad som avses med annan serviceverksamhet. Förvaltning av bostäder bedrivs till stor del som en mobil verksamhet. Förvaltningstjänster omfattar inte bara reparationer utan även exempelvis städning, där farligt avfall kan påträffas. Arbetet kan utföras både av den egna personalen och av anlitade entreprenörer.

Sveriges Allmännyttas anser att lika villkor bör gälla oavsett om förvaltningen/annan serviceverksamhet utförs i egen regi eller av externa entreprenörer, när farligt avfall tillfälligt lagras innan det transporteras från verksamheten.

Sveriges Allmännyttas ser en tydlig analogi med Naturvårdsverkets tolkning av vem som ska betraktas som avfallsproducent vid bygg- och rivningsarbeten, där det farliga avfallet anses uppkomma i entreprenörens verksamhet.

Sveriges Allmännyttas anser att samma princip bör tillämpas även i detta fall. Farligt avfall som uppkommer i samband med entreprenörens arbete bör därför betraktas som entreprenörens avfall och rapporteringsskyldigheten inträda först när avfallet lämnar entreprenörens verksamhet, i enlighet med det föreslagna undantaget. Detta skulle vara innebära en faktisk förenkling och minska den administrativa bördan för berörda parter.

Sveriges Allmännyttas anser vidare att förslaget innebär ytterligare utmaningar för verksamheter som utför reparations- och servicetjänster hos kunder. I många fall är det inte möjligt att på plats avgöra om en produkt ska klassas som avfall eller om den kan repareras eller demonteras för att återanvända reservdelar. Om produkten omedelbart måste klassificeras som farligt avfall begränsas möjligheterna till återbruk, reparation och cirkulära flöden.

Det bör därför vara möjligt att transportera en produkt från kundens fastighet till en verkstad eller annan lämplig plats för att först därefter avgöra om den utgör avfall eller kan repareras eller användas som reservdel. Ett tydligt exempel är vitvaror (som ägs av fastighetsägaren), där många produkter kasseras trots att de kan repareras eller användas för reservdelar. Det skulle bidra till längre livslängd för produkter och bättre resursutnyttjande i enlighet med avfallshierarkin.

6.1.7 Särskilda regler för gemensamma avfallsutrymmen

Verksamheter som lämnar farligt avfall i gemensamma avfallsutrymmen ska föra enklare löpande anteckningar och rapportera halvårsvis. Insamlare ska kunna rapportera total mängd avfall från utrymmet i stället för uppgifter om varje enskild avfallsproducent.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker förslaget men anser att det finns utmaningar med förslaget. I definitionen gemensamma utrymmen som avser dessa regler finns definierat vilka typer av verksamheter det avser.

Sveriges Allmännyttan anser att samma regler ska gälla för gemensamma avfallsutrymmen, oavsett vilka typer av verksamheter som delar på utrymmet.

Sveriges Allmännyttan anser att fastighetsägare inte ska anses vara insamlare när ett gemensamt avfallutrymme förvaltas. I förvaltning ingår exempelvis att hålla ett utrymme städat och ta hand om dumpat avfall, där det inte går att identifiera ansvarig avfallsproducent eller vilken typ av avfall som dumpats. Det kan också vara felsorterat i avfallsbehållarna där olika typer av farligt avfall har blandats. Att sortera om innan hämtning av farligt avfall och ta hand om farligt avfall som dumpats bör betraktas som en del av förvaltningen av utrymmen och inte innebära att fastighetsägaren är insamlare.

6.1.8 Definition av begreppet transport införs

En uttrycklig definition av "transport" införs i avfallsförordningen för att minska tolkningsproblem kring interna förflyttningar och kortare transporter.

Sveriges Allmännyttan anser att definition av transport inte förtydligar vad det innebär i praktiken för bedömning av transportanteckningsskyldigheten.

Sveriges Allmännyttan tillstyrker att en förflyttning inom ett område inte är att betrakta som en anteckningsskyldig transport.

6.3 Förslag om ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Naturvårdsverket föreslår att de nya reglerna träder i kraft 18 månader efter beslut för att ge verksamheter och myndigheter tid att anpassa rutiner och IT-system.

Sveriges Allmännyttan har förståelse för att det krävs tid för att anpassa IT-system och administrativa rutiner till den föreslagna lagstiftningen.

Sveriges Allmännyttan anser att för de delar av förslagen som inte kräver någon rapportering till avfallsregistret, exempelvis undantaget i avsnitt 6.1.6 om transport av eget farligt avfall, bör kunna träda i kraft tidigare. En sådan förändring skulle snabbt minska administrationen för berörda verksamheter.

3.1 Förslag att införa spårbarhet för POPs-avfall

Sveriges Allmännyttan avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning, eftersom reglerna riskerar att bli svåra att tillämpa i praktiken. För att bedöma om icke-farligt avfall innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV kommer det att krävas provtagning.

Sveriges Allmännyttan anser att frågan behöver utredas vidare för att ta fram stöd för, hur POPs-ämnen i icke-farligt avfall ska kunna identifieras och därmed kunna rapporteras till avfallsregistret.

Stockholm den 9 september 2026

Cathrine Holgersson
Vd